

Psalmförfattaren Andreas Fernholm

I vår nuvarande psalmbok finns Västerfärnebo socken representerad genom psalm 263, skriven av Andreas Fernholm (1840-1892). Han är en betydelsefull gestalt i frikyrkorörelsens historia i vårt land. Först var han präst i Svenska kyrkan, sedan lärare vid en missionsskola, därefter baptistpredikant och slutligen verksam inom Svenska Missionsförbundet.

Andreas Fernholm föddes som yngsta barnet i en torparfamilj i Sör Hörende i Västerfärnebo den 7 maj 1840. På grund av fattigdom erhöll han ingen riktig skolundervisning förrän i 16-årsåldern. Istället fick han trots klenhet och sjukdom hjälpa till med varjehanda sysslor på gården som vedhuggning, höskörd, resning av milor m m.

När han i sinom tid började studera visade det sig snabbt att torparsonen var en begåvning utöver det vanliga. Genom andras omtanke och bistånd gavs han därför möjlighet att utveckla studieförmågan och 1866 - samma år som båda föräldrarna dog i kolera - prästvigdes han i Västerås. Efter detta följde några kortare förordnanden i Frövi, Ljusnarsberg och Grythyttan.

Redan 1870 kallades Andreas Fernholm av Värmlands Ansgariiförening till föreståndare för en nybildad missionsskola i Kristinehamn. Samtidigt skulle han bistå de från Svenska kyrkan skilda sk nattvarvsföreningarna i Värmland, Närke och Västmanland. Han tog tjänstledigt från prästtjänsten och när denna ledighet gick ut 1872 valde han att begära avsked från ämbetet. Vid samma tid skisserar han på en kyrka, som "från staten är fullkomligt fri i kyrkliga saker, men står för övrigt i det förhållande till staten som omständigheterna kräva".

När Fernholm efter hand kom till övertygelsen om att barndopet inte hade något stöd i Bibeln lämnade han Värmlands Ansgariiförening och övergick till Svenska Baptistförbundet. Under en tid blev han sjömansmissionär i Göteborg och sedan pastor i Jönköping och Kristinehamn.

Men inte heller i Baptistförbundet blev Fernholm kvar. Nya övertygelser och uppfattningar förde honom 1880 till Svenska Missionsförbundet. Där kom han att verka som föreståndare för missionsförsamlingen i Kristinehamn och som lärare vid deras förberedande missionsskola. År 1886 flyttade han med familjen till Stockholm och blev redaktör för Blå Bandet, medarbetare i Hemlandsvännen och föreståndare för Kungsholmens missionsförsamling.

Vid ett ytligt betraktande kan Andreas Fernholms trosutveckling verka ganska hållningslös och vacklande, men sedd i sitt tidshistoriska sammanhang finns det en tillämplig och konsekvent linje i hans resonering. Bror Walan (1921-2002) har behandlat detta ämne i den välskrivna studien "Fernholm och frikyrkan" (1962).

Andreas Fernholm var sedan 1871 gift med prostdottern Gerda Lignell (1849-1914) från Kila i Värmland. Med henne hade han flera barn, födda i Göteborg, Jönköping och Kristinehamn. Hustrun var en litterärt bildad kvinna och bistod sin man i hans litterära arbete. Sedan han avlidit den 9 maj 1892 hade hon dock stora

problem med familjens uppehälle och levde ett ganska tillbakadraget liv fram till sin egen bortgång.

Andreas Fernholms psalm "Det är saligt på Jesus få tro" publicerades första gången i tidskriften "Tidens Tecken" nr 17 1877. Där anges den vara "Söndagsskolbarnens sång att inläras under september månad". Psalmen är alltså skriven med tanke på söndagsskolan, men har också sjungits i många andra sammanhang. Melodin skrevs några år tidigare av den amerikanske kompositören Joseph Philbrick Webster (1819-1875), delägare i den stora musikfirman Handel and Haydn Society of Boston".

Inom vissa frikyrkokretsar brukar Andreas Fernholms psalm skämtsamt kallas för "Citronsången". Anledningen är enkel. Den andra versens första rad började nämligen tidigare "Det är saligt att samlas i tron". För många barn som hör orden "samlas i tron" sjungas går associationerna åt ett helt annat håll: "Det är saligt att *samla citron*"!

Lars Östlund